

Deddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017

2017 dccc 2

RHAN 5

RHOI TWLL MEWN RHAN BERSONOL O'R CORFF

Troseddau sy'n gysylltiedig â rhoi twll mewn rhan bersonol o'r corff

95 Y drosedd o roi neu wneud trefniadau i roi twll mewn rhan bersonol o gorff plentyn

- (1) Mae'n drosedd i berson yng Nghymru—
  - (a) rhoi twll mewn rhan bersonol o gorff person sydd o dan 18 oed, neu
  - (b) gwneud trefniadau i roi, yng Nghymru, dwll mewn rhan bersonol o gorff person penodol sydd o dan 18 oed.
- (2) Mae person sy'n euog o drosedd o dan yr adran hon yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy.
- (3) Pan fo person ("y cyhuddedig") wedi ei gyhuddo o drosedd o dan yr adran hon oherwydd ymddygiad y cyhuddedig ei hun (ac eithrio yn rhinwedd cymhwyso adran 44 o [Ddeddf Llysoedd Ynadon 1980 \(p.43\)](#) (helpwyr ac anogwyr)) mae'n amddiffyniad i'r cyhuddedig ddangos—
  - (a) bod y cyhuddedig yn credu bod y person y rhoddwyd y twll y cyfeirir ato yn is-adran (1)(a) iddo, neu y gwnaed y trefniadau y cyfeirir atynt yn is-adran (1)(b) mewn cysylltiad ag ef, yn 18 oed neu'n hŷn, a
  - (b) naill ai—
    - (i) bod y cyhuddedig wedi cymryd camau rhesymol i gadarnhau oedran y person hwnnw, neu
    - (ii) na allai neb fod wedi amau'n rhesymol o olwg y person hwnnw fod y person o dan 18 oed.
- (4) At ddibenion is-adran (3)(b)(i), mae'r cyhuddedig (yn achos trosedd o dan is-adran (1)(a)) i gael ei drin fel pe bai wedi cymryd camau rhesymol i gadarnhau oedran person arall—

Statws This is the original version (as it was originally enacted).

- (a) os gofynnodd y cyhuddedig i'r person hwnnw am dystiolaeth o oedran y person hwnnw, a
  - (b) pe bai'r dystiolaeth wedi argyhoeddi person rhesymol.
- (5) Pan fo person wedi ei gyhuddo o drosedd o dan yr adran hon oherwydd gweithred neu ddiffyg person arall, neu yn rhinwedd cymhwyso adran 44 o [Ddeddf Llysoedd Ynadon 1980 \(p.43\)](#) (helpwyr ac anogwyr), mae'n amddiffyniad dangos i'r person gymryd rhagofalon rhesymol ac arfer diwydrwydd dyladwy i osgoi cyflawni'r drosedd.

96 Beth yw rhoi twll mewn rhan bersonol o'r corff?

- (1) At ddibenion adran 95, rhoi twll mewn rhan bersonol o'r corff yw tyllu'r corff mewn rhan bersonol a restrir yn is-adran (2), pan fo'n cael ei roi ac eithrio yng nghwrs triniaeth feddygol.
- (2) Y rhannau personol o'r corff yw—
- (a) yr anws;
  - (b) y fron (gan gynnwys y deth a'r areola);
  - (c) y ffolen;
  - (d) rhych y pen ôl;
  - (e) y pidyn (gan gynnwys y blaengroen);
  - (f) y perinëwm;
  - (g) y mons pubis;
  - (h) y ceillgwd;
  - (i) y tafod;
  - (j) y fwlfa.
- (3) Yn yr adran hon, mae i "tyllu'r corff" yr ystyr a roddir yn adran 94.
- (4) At ddibenion yr adran hon, mae triniaeth feddygol yn driniaeth a gyflawnir gan ymarferydd meddygol cofrestredig, nyrs gofrestredig neu fydwraig gofrestredig, at ddibenion y canlynol, neu mewn cysylltiad â'r canlynol—
- (a) diagnosio, atal, monitro, trin neu liniaru clefyd, afiechyd, anabled, neu annormaledd corfforol neu feddyliol arall, neu
  - (b) atal cenhedlu.

Gorfodi

97 Camau gorfodi gan awdurdodau lleol

- (1) Caiff awdurdod lleol—
- (a) dwyn erlyniadau mewn cysylltiad â throeddau yn ei ardal o dan adran 95;
  - (b) ymchwilio i gwynion mewn cysylltiad â throeddau honedig yn ei ardal o dan adran 95;
  - (c) cymryd unrhyw gamau eraill gyda golwg ar ostwng nifer y throeddau sy'n digwydd o dan adran 95 yn ei ardal.
- (2) Rhaid i awdurdod lleol—
- (a) ystyried, o leiaf unwaith ym mhob cyfnod o ddeuddeng mis, i ba raddau y mae'n briodol i'r awdurdod gynnal yn ei ardal raglen o gamau gorfodi mewn perthynas ag adran 95, a

- (b) i'r graddau y mae'n ystyried ei bod yn briodol gwneud hynny, gynnal rhaglen o'r fath.
- (3) At ddibenion is-adran (2), mae rhaglen o gamau gorfodi mewn perthynas ag adran 95 yn rhaglen sy'n golygu cymryd pob un neu unrhyw un neu ragor o'r camau y cyfeirir atynt yn is-adran (1).
- (4) At ddiben arfer ei swyddogaethau o dan is-adran (2), rhaid i awdurdod lleol gynnal unrhyw ymgynghoriad y mae'n ystyried ei fod yn briodol â phrif swyddog yr heddlu ar gyfer ardal heddlu y mae unrhyw ran ohoni yn dod o fewn ardal yr awdurdod lleol.

98 Swyddogion awdurdodedig

Mae cyfeiriadau yn y Rhan hon at swyddog awdurdodedig yn gyfeiriadau at unrhyw berson (pa un a yw'n swyddog i'r awdurdod lleol ai peidio) sydd wedi ei awdurdodi gan awdurdod lleol at ddibenion y Rhan hon.

99 Pwerau mynediad

- (1) Caiff cwnstabl neu swyddog awdurdodedig fynd i mewn i fangre ar unrhyw adeg resymol—
- (a) os oes gan y cwnstabl neu'r swyddog awdurdodedig seiliau rhesymol dros gredu bod trosedd o dan adran 95 wedi ei chyflawni, a
- (b) os yw'r cwnstabl neu'r swyddog awdurdodedig yn ystyried ei bod yn angenrheidiol mynd i mewn i'r fangre at ddiben canfod a yw trosedd o'r fath wedi ei chyflawni.
- (2) Ond nid yw hyn yn gymwys mewn perthynas â mangre a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf fel annedd.
- (3) Ni chaiff person y cyfeirir ato yn is-adran (1) fynd i mewn i fangre drwy rym o dan yr adran hon.
- (4) Rhaid i swyddog awdurdodedig, os gofynnir iddo wneud hynny, ddangos tystiolaeth o'r awdurdodiad y cyfeirir ato yn adran 98 cyn mynd i mewn i fangre o dan yr adran hon.
- (5) Yn yr adran hon ac yn adrannau 100 i 103, mae "mangre" yn cynnwys unrhyw fan ac unrhyw gerbyd (ac eithrio awyren neu hofrenfad), stondin neu strwythur symudol.

100 Gwarant i fynd i mewn i annedd

- (1) Caiff ynad heddwch arfer y pŵer yn is-adran (2) mewn perthynas â mangre yng Nghymru a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf fel annedd os yw wedi ei fodloni ar sail gwybodaeth ysgrifenedig ar lw—
- (a) bod seiliau rhesymol dros gredu bod trosedd o dan adran 95 wedi ei chyflawni, a
- (b) ei bod yn angenrheidiol mynd i mewn i'r fangre at ddiben canfod a yw trosedd o'r fath wedi ei chyflawni.
- (2) Caiff yr ynad ddyroddi gwarant sy'n awdurdodi cwnstabl neu swyddog awdurdodedig i fynd i mewn i'r fangre, drwy rym os oes angen.

- (3) Mae'r warant yn parhau mewn grym tan ddiwedd y cyfnod o 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r dyddiad y'i dyroddwyd.

101 Gwarant i fynd i mewn i fangreoedd eraill

- (1) Caiff ynad heddwch arfer y pŵer yn is-adran (2) mewn perthynas â mangre yng Nghymru ac eithrio mangre a ddefnyddir yn gyfan gwbl neu'n bennaf fel annedd os yw wedi ei fodloni ar sail gwybodaeth ysgrifenedig ar lw—
- (a) bod seiliau rhesymol dros gredu bod trosedd o dan adran 95 wedi ei chyflawni,
  - (b) ei bod yn angenrheidiol mynd i mewn i'r fangre at ddiben canfod a yw trosedd o'r fath wedi ei chyflawni, ac
  - (c) bod gofyniad a nodir yn un neu ragor o is-adrannau (3) i (6) wedi ei fodloni.
- (2) Caiff yr ynad ddyroddi gwarant sy'n awdurdodi cwnstabl neu swyddog awdurdodedig i fynd i mewn i'r fangre, drwy rym os oes angen.
- (3) Y gofyniad yw—
- (a) bod gofyn am fynd i mewn i'r fangre wedi ei wrthod neu'n debygol o gael ei wrthod, a
  - (b) bod hysbysiad o fwriad i wneud cais am warant o dan yr adran hon wedi ei roi i'r meddiannydd neu berson yr ymddengys yn rhesymol i'r ynad heddwch ei fod yn ymwneud â rheoli'r fangre.
- (4) Y gofyniad yw bod gofyn am fynd i mewn i'r fangre, neu roi hysbysiad o fwriad i wneud cais am warant o dan yr adran hon, yn debygol o danseilio diben y mynediad.
- (5) Y gofyniad yw nad yw'r fangre wedi ei meddiannu.
- (6) Y gofyniad yw—
- (a) bod meddiannydd y fangre yn absennol dros dro, a
  - (b) bod aros i'r meddiannydd ddychwelyd yn debygol o danseilio diben y mynediad.
- (7) Mae'r warant yn parhau mewn grym tan ddiwedd y cyfnod o 28 o ddiwrnodau sy'n dechrau â'r dyddiad y'i dyroddwyd.

102 Darpariaeth atodol ynghylch pwerau mynediad

- (1) Caiff person sy'n mynd i mewn i fangre yn rhinwedd adran 99, neu yn rhinwedd gwarant o dan adran 100 neu 101, fynd ag unrhyw bersonau eraill ac unrhyw gyfarpar y mae'r person yn ystyried eu bod yn briodol.
- (2) Os yw meddiannydd mangre y mae person wedi ei awdurdodi i fynd i mewn iddi drwy warant o dan adran 100 neu 101 yn bresennol ar yr adeg y mae'r person yn ceisio gweithredu'r warant—
- (a) rhaid rhoi enw'r person i'r meddiannydd;
  - (b) os nad yw'n gwnstabl mewn lifrai, rhaid i'r person gyflwyno i'r meddiannydd dystiolaeth ddogfennol bod y person yn gwnstabl neu'n swyddog awdurdodedig;
  - (c) rhaid i'r person gyflwyno'r warant i'r meddiannydd;
  - (d) rhaid i'r person gyflenwi copi ohoni i'r meddiannydd.

- (3) Os nad yw mangre y mae person wedi ei awdurdodi i fynd i mewn iddi drwy warant o dan adran 100 neu 101 wedi ei meddiannu, neu os yw'r meddiannydd yn absennol dros dro, yna wrth adael y fangre rhaid i'r person ei gadael wedi ei diogelu yr un mor effeithiol rhag mynediad anawdurdodedig ag yr oedd pan aeth y person iddi.

103 Pwerau arolygu etc.

- (1) Caiff cwnstabl neu swyddog awdurdodedig sy'n mynd i mewn i fangre o dan adran 99, neu yn rhinwedd gwarant o dan adran 100 neu 101, wneud unrhyw un neu ragor o'r canlynol os yw'r cwnstabl neu'r swyddog awdurdodedig yn ystyried ei bod yn angenrheidiol at ddiben canfod a yw trosedd o dan adran 95 wedi ei chyflawni—
- cynnal arolygiadau ac archwiliadau yn y fangre;
  - ei gwneud yn ofynnol cyflwyno unrhyw beth yn y fangre, ei arolygu, a chymryd a chadw samplau ohono neu echdynion ohono;
  - cymryd meddiant o unrhyw beth yn y fangre, a'i gadw am gyhyd ag y mae'r cwnstabl neu'r swyddog awdurdodedig yn ystyried ei bod yn angenrheidiol at y diben hwnnw;
  - ei gwneud yn ofynnol i unrhyw berson roi gwybodaeth, neu ddarparu cyfleusterau a chymorth mewn cysylltiad â materion sydd o fewn rheolaeth y person.
- (2) Os yw cwnstabl neu swyddog awdurdodedig, yn rhinwedd is-adran (1)(c), yn cymryd u unrhyw beth o'r fangre, rhaid i'r cwnstabl neu'r swyddog awdurdodedig adael yn y fangre y cafodd ei gymryd ohoni ddatganiad—
- sy'n rhoi manylion yr hyn sydd wedi ei gymryd ac sy'n datgan bod y cwnstabl neu'r swyddog wedi cymryd meddiant ohono, a
  - sy'n nodi'r person y caniateir gofyn iddo i'r eiddo gael ei ddychwelyd.
- (3) Mae'r pwerau a roddir gan yr adran hon yn cynnwys y pŵer—
- i gopïo dogfennau y deuir o hyd iddynt yn y fangre;
  - i osod gofynion o ran sut y darperir dogfennau (a gaiff gynnwys gofynion i ddarparu copïau darllenadwy o ddogfennau y deuir o hyd iddynt yn y fangre ac a gedwir yn electronig).
- (4) At y diben hwn, mae “dogfennau” yn cynnwys gwybodaeth sydd wedi ei chofnodi ar unrhyw ffurf; ac mae cyfeiriadau at ddogfennau y deuir o hyd iddynt yn y fangre yn cynnwys—
- dogfennau a gedwir ar gyfrifiaduron neu ddyfeisiau electronig eraill yn y fangre, a
  - dogfennau a gedwir yn rhywle arall ac y gellir cael mynediad iddynt drwy gyfrifiaduron neu ddyfeisiau electronig eraill yn y fangre.
- (5) Nid yw'r adran hon yn ei gwneud yn ofynnol i berson ateb unrhyw gwestiwn neu gyflwyno unrhyw ddogfen y byddai hawl gan y person i wrthod ei ateb neu wrthod ei chyflwyno mewn achos mewn llys yng Nghymru a Lloegr neu at ddibenion achos o'r fath.

104 Rhwystro etc. cwnstabl neu swyddog

- (1) Mae unrhyw berson sy'n rhwystro'n fwriadol gwnstabl neu swyddog awdurdodedig sy'n arfer swyddogaethau o dan adrannau 99 i 103 yn cyflawni trosedd.

- (2) Mae unrhyw berson sydd, heb achos rhesymol, yn methu—
- â darparu i gwnstabl neu swyddog awdurdodedig gyfleusterau y mae'n rhesymol i'r cwnstabl neu'r swyddog awdurdodedig ei gwneud yn ofynnol iddynt gael eu darparu at ddiben gofyniad o dan adran 103(1), neu
  - â chydymffurfio â gofyniad o dan adran 103(1)(b) neu (d), yn cyflawni trosedd.
- (3) Mae person sy'n euog o drosedd o dan yr adran hon yn agored ar euogfarn ddiannod i ddirwy nad yw'n uwch na lefel 3 ar y raddfa safonol.
- (4) Mae'r adran hon yn ddarostyngedig i adran 103(5).

105 Pŵer i wneud pryniannau prawf

Caiff swyddog awdurdodedig wneud unrhyw bryniannau a threfniadau, a sicrhau y darperir unrhyw wasanaethau, y mae'r swyddog yn ystyried eu bod yn angenrheidiol at ddiben arfer swyddogaethau'r awdurdod lleol o dan y Rhan hon neu yn rhinwedd y Rhan hon.

106 Eiddo a gedwir: apelau

- Caiff person ("P") a chanddo fuddiant mewn unrhyw beth yr eir ymaith ag ef o dan adran 103(1)(c) ("eiddo a gedwir") wneud cais drwy gŵyn i unrhyw lys ynadon am orchymyn sy'n ei gwneud yn ofynnol iddo gael ei ryddhau, naill ai i P neu i berson arall.
- Os yw'r llys, ar gais o dan yr adran hon, wedi ei fodloni nad yw'n angenrheidiol parhau i gadw'r eiddo a gedwir at ddiben canfod a yw trosedd o dan adran 95 wedi ei chyflawni, caiff wneud gorchymyn sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r eiddo a gedwir gael ei ryddhau.
- Caiff gorchymyn o dan yr adran hon gynnwys pa ddarpariaeth bynnag y mae'r llys yn meddwl ei bod yn briodol er mwyn gohirio ei ddwyn i rym wrth aros i apêl (gan gynnwys cais o dan adran 111 o [Ddeddf Llysoedd Ynadon 1980 \(p.43\)](#)) gael ei gwneud a dyfarnu arni.
- Os yw'r llys yn gohirio gwrandawriad cais o dan yr adran hon, caiff wneud gorchymyn mewn cysylltiad â'r eiddo a gedwir sy'n para tan wrandawriad terfynol y cais neu hyd nes y gwneir unrhyw orchymyn pellach, os yw'n ystyried ei bod yn briodol gwneud hynny.
- Nid oes dim byd yn yr adran hon sy'n effeithio ar unrhyw bŵer arall sydd gan y llys i wneud gorchymyn mewn cysylltiad â'r eiddo a gedwir, gan gynnwys unrhyw bŵer i wneud gorchymyn o dan adran 1 o [Ddeddf yr Heddlu \(Eiddo\) 1897 \(p.30\)](#) (pŵer i wneud gorchymynion mewn cysylltiad ag eiddo sydd ym meddiant yr heddlu).

107 Eiddo a gyfeddir: digolledu

- Caiff person ("P") a chanddo fuddiant mewn unrhyw beth y mae swyddog awdurdodedig neu gwnstabl ("swyddog gorfodi") wedi cymryd meddiant ohono o dan adran 103(1)(c) ("eiddo a gyfeddir") wneud cais drwy gŵyn i unrhyw lys ynadon i gael ei ddigolledu.

- (2) Mae is-adran (3) yn gymwys os yw'r llys, ar gais o dan yr adran hon, wedi ei fodloni—
- bod P wedi dioddef colled neu ddifrod oherwydd bod y swyddog gorfodi wedi cymryd meddiant o'r eiddo a gyfeddir, neu ei gadw, o dan amgylchiadau pan nad oedd yn angenrheidiol gwneud hynny at ddiben canfod a oedd trosedd o dan adran 95 wedi ei chyflawni, a
  - na ellir priodoli'r golled neu'r difrod i esgeulustod neu ddiffyg P.
- (3) Caiff y llys orchymyn i P gael ei ddiogolledu—
- pan fo'r swyddog gorfodi yn swyddog awdurdodedig i awdurdod lleol, gan yr awdurdod lleol, neu
  - pan fo'r swyddog gorfodi yn gwnstabl, gan brif gwnstabl yr heddlu y mae'r cwnstabl yn aelod ohono.
- (4) Mae'r cyfeiriad yn is-adran (3) at "heddlu" yn gyfeiriad at heddlu ar gyfer ardal sy'n ardal heddlu at ddibenion adran 1 o [Ddeddf yr Heddlu 1996 \(p.16\)](#).